

แนวทางในการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งาน
ทางทหาร ในการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก ดนัย สุมานิก

รองผู้บังคับศูนย์การสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2566

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งาน
ทางทหารในการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก

โดย พันเอก ดนัย สุมานิก

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก พิชชญาณ พวงทอง

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2566 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี

(ฉกาจ ชันตี)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

(พิชชญาณ พวงทอง)

ประธานกรรมการ

พันเอก

(เฉลิมเกียรติ ทองศิริ)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(ธนนกรกรณ์ ณ ป้อมเพ็ชร)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(ปีธมา สมสนั่น)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พันเอก ดนัย สุมานิก
เรื่อง	แนวทางการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถ สุนัขใช้งานทางทหาร ในการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก
วันที่	6 กันยายน 2566 จำนวนคำ : 9,950 จำนวนหน้า : 27
คำสำคัญ	หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร, ประเภทสุนัขทหาร รูปแบบการใช้งานในการสนับสนุน, ประสิทธิภาพในการสนับสนุน
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถ สุนัขใช้งานทางทหาร ในการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหมาะสมของหน้าที่และขีดความสามารถในปัจจุบัน กับการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก ศึกษาเปรียบเทียบกับของกองทัพมิตรประเทศ หน่วยงานด้านความมั่นคงของมิตรประเทศ รวมทั้งหน่วยงานองค์กรอื่นๆ และ ค้นหาแนวทางการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถ สุนัขใช้งานทางทหาร ที่มีความทันสมัย เหมาะสมและสอดคล้องกับการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบันและอนาคต ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถ สุนัขใช้งานทางทหาร ในการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก คือการกำหนดหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารใหม่อย่างเหมาะสม โดยมีความสอดคล้องกับรูปแบบการปฏิบัติของหน่วย หลักนิยม ยุทธวิธี และการจัดหน่วยของหน่วยในกองทัพบก มีการพัฒนารูปแบบวิธีการในการฝึกสุนัขทหาร การฝึกกำลังพลผู้ปฏิบัติงานด้านสุนัขทหาร รวมทั้งการพัฒนารูปแบบวิธีการของหน่วยใช้งานสุนัขทหาร เพื่อให้สามารถใช้งานสุนัขทหารได้เต็มประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาด้านต่างๆ ขึ้นมาได้ คือ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีการปรับปรุงโครงสร้างอัตราการจัดของทั้งหน่วยผลิตสุนัขทหาร หน่วยฝึกสุนัขทหารและหน่วยใช้งานสุนัขทหารให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งมีการพัฒนาปรับปรุง เครื่องมือ สิ่งอุปกรณ์ หลักนิยม เอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการและเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไปในอนาคต

ABSTRACT

AUTHOR: COLONEL DANAI SUMANIK

TITLE: Guidelines for Improvement Functions and Capabilities of Military Working Dogs to Support of Army Missions

DATE: 6 September 2023 **WORD COUNT:** 9,950 **PAGES:** 27

KEY TERMS: Functions and Capabilities of Military Working Dogs, military dog type, Support usage patterns, support efficiency

CLASSIFICATION: Unclassified

Research : Guidelines for Improvement Functions and Capabilities of Military Working Dogs to Support Royal Thai Army Missions The objectives were to study the suitability of the purpose of military working dogs to support the mission of the Royal Thai Army, compare it with other armies and agencies and find out the capabilities of modern, suitable and compliant military working dogs to support the Royal Thai Army 's current and future missions

The research found that the development approach was to redefine the duties and capability of military dogs to suit Army doctrine, tactics, and Royal Thai Army unit. Improving the training of dog Improving the training of dog handlers Improving the way the military dog unit operates. The important thing that will cause development in various fields is the efficient management of available resources. By improving the structure of the military dog production unit Military dog training Military working dog unit to be suitable for changes in order to achieve concrete development. Along with developing, improving equipment doctrines documents and relevant textbooks to be used as guidelines for work. and continuously developed

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารการวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง แนวทางการพัฒนา หน้าทีและขีดความสามารถ
สุนัขใช้งานทางทหาร ในการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้โดยความ
กรุณา จากคณะอาจารย์วิทยาลัยการทัพบกทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ และประสบการณ์
อันทรงคุณค่า ข้าพเจ้าขอขอบคุณ พันเอก พิษชญาณ พวงทอง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณา
เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้คำแนะนำปรึกษา และขอขอบพระคุณ พันเอก เฉลิมเกียรติ
ทองศิริ รองเจ้ากรมกรมการสัตว์ทหารบก ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ
ผ่านมุมมองจากแนวคิดอันทรงคุณค่าจากประสบการณ์ และ พลตรี ฌกาจ ชันดี
ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก และคณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล
ที่ได้มอบคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อันมีค่ายิ่งที่ผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาองค์กร
ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ขอขอบคุณกำลังพลผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านสุนัขทหาร รวมถึงผู้
มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการให้ความร่วมมือเพื่อให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลต่าง ๆ จนทำให้สามารถทำการ
วิจัยได้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกประการ

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และขอบคุณสมาชิกใน
ครอบครัวที่ให้อกำลังใจที่ดีเสมอมา และเพื่อนกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้คำแนะนำและความ
ช่วยเหลือ รวมไปถึงกำลังใจต่อผู้วิจัย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์
ในการนำข้อมูลไปพัฒนาประสิทธิภาพของกิจการสุนัขทหาร เพื่อปฏิบัติงานสนับสนุน
กองทัพบกตามยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
วิธีการศึกษา	5
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	6
ความเหมาะสม ของหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารที่ถูกฝึกเพื่อใช้งาน ในปัจจุบัน กับการใช้งานสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก	6
เปรียบเทียบหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารของกองทัพบก ที่ถูกฝึก เพื่อใช้งานในปัจจุบัน กับการใช้งานสุนัขและองค์กรอื่นๆ รวมทั้งความ เหมาะสม สอดคล้องกับการใช้งานสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก	9
การค้นหามาแนวทาง ในการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถ สุนัขใช้งานทางทหาร ที่มีความทันสมัย เหมาะสมและสอดคล้อง กับภารกิจของกองทัพบก	11
แนวทางการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร ที่มี ความเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจของกองทัพบก	22
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	24
บทที่ 4 บทสรุป	26
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย	27
ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป	27
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สุนัขทหาร เป็นยุทธโศปกรณ์ที่มีชีวิตของกองทัพบก กองทัพบกใช้สุนัขทหารสนับสนุนภารกิจมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2511 จนถึงปัจจุบัน โดยมีกองพันสุนัขทหาร เป็นหน่วยใช้งานสุนัขทหารของกองทัพบก จัดกำลังพลและสุนัขทหารตามหน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขที่มีบรรจุอยู่ในอัตรา เข้าสนับสนุนหน่วยทหารในกองทัพบก เพื่อปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมาย โดยกองพันสุนัขทหารมีภารกิจในการสนับสนุนหน่วยทหารในการลาดตระเวน สะกดรอย ตรวจค้นทุ่นระเบิด วัตถุประสงค์รักษาความปลอดภัยที่ตั้งทางทหาร และคลังยุทธโศปกรณ์ที่มีความสำคัญ รวมทั้งการสนับสนุนการตรวจค้นยาเสพติด ซึ่งกองพันสุนัขทหารจะรับมอบสุนัขทหารที่ผ่านการฝึกให้มีหน้าที่และขีดความสามารถต่างๆ เพื่อบรรจุในอัตราของหน่วย จากโรงเรียนสุนัขทหาร ศูนย์การสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก

กรอบการฝึกสุนัขทหารเพื่อให้มี หน้าที่และขีดความสามารถ ก่อนส่งมอบให้กับหน่วยใช้งานสุนัขทหาร ซึ่งดำเนินการโดยโรงเรียนสุนัขทหาร ศูนย์การสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น มีกรอบการฝึกสุนัขทหารให้มี หน้าที่และขีดความสามารถ ต่างๆ จำนวน 7 หน้าที่ ได้แก่ สุนัขลาดตระเวน สุนัขสะกดรอย สุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิด สุนัขยาม สุนัขยามสายตรวจ สุนัขตรวจค้นวัตถุระเบิด และสุนัขตรวจค้นยาเสพติด ซึ่งการดำเนินการฝึกขีดความสามารถสุนัขดำเนินการในหลักสูตรการฝึกผู้บังคับสุนัขทหาร ซึ่งเป็นหลักสูตรการฝึกกำลังพลผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บังคับสุนัขทหาร ควบคู่กับการฝึกสุนัขทหาร ให้มีหน้าที่และขีดความสามารถ ตามที่กำหนด

กองทัพบกนำสุนัขทหาร มาสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านความมั่นคง ในหลายภารกิจตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งภารกิจด้านความมั่นคงในอดีต กองทัพบกต้องเผชิญกับภัยคุกคามในรูปแบบดั้งเดิม โดยเป็นการนำหน่วยทหารและยุทธโศปกรณ์เข้าปฏิบัติการรบกับกองกำลังทางทหารของฝ่ายตรงข้าม ดังนั้น กรอบการฝึกสุนัขใช้งานทางทหาร เพื่อให้มีหน้าที่และขีดความสามารถ ตรงตามความต้องการของกองทัพบก

ในห้วงแรก จึงมีการอบการฝึกสุนัขทหาร เพื่อเผชิญกับภัยคุกคามในรูปแบบดั้งเดิมเช่นเดียวกัน โดยในห้วงต่อมา มีการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารเพิ่มเติมจากกรอบการฝึกเดิม แต่ยังคงมีความเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก

จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พุทธศักราช 2561 - 2580 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคงนั้น ภารกิจของกองทัพบก นอกเหนือจากความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศแล้ว กองทัพบกยังต้องพร้อมเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติ ทุกรูปแบบ และทุกระดับ และจากร่างแผนปฏิบัติการราชการประจำปีงบประมาณพุทธศักราช 2566 ของกองทัพบกนั้น กองทัพบกมีพันธกิจในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม การพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยกองทัพบกต้องเผชิญกับภัยคุกคามทางทหารและภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ตามภารกิจที่ได้รับมอบ ได้แก่ การก่อเหตุรุนแรง ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ความแตกแยกของคนในชาติ การก่อการร้าย ปัญหายาเสพติด การหลบหนีเข้าเมือง การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอาชญากรรมข้ามชาติ ดังนั้นกรอบการฝึกสุนัขทหารตามหน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขทหาร เพื่อสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก ที่ดำเนินการมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงยังไม่ครอบคลุมตามภารกิจเหล่านี้

ในปัจจุบัน หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขที่ถูกฝึกเพื่อใช้งาน จากทั้งกองทัพมิตรประเทศ หรือหน่วยงานด้านความมั่นคงของมิตรประเทศ รวมทั้งหน่วยงานองค์กรทั้งภายในและภายนอกประเทศ ที่ดำเนินการฝึกสุนัขเพื่อใช้งานอยู่นั้น มีการพัฒนาไปเป็นอย่างมาก มีรูปแบบที่แตกต่างหรือมีความหลากหลายมากกว่า หน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขทหาร ที่ถูกกำหนดไว้ในการฝึกสุนัขเพื่อใช้งานของกองทัพบกในปัจจุบัน โดยรูปแบบและหน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขเหล่านั้น สามารถช่วยสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกในปัจจุบันและอนาคต ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในห้วงที่ผ่านมา กรมการสัตว์ทหารบก มีความพยายามในการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขทหาร เพื่อให้สามารถสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่เป็นการดำเนินการในห้วงหลายปีที่ผ่านมาแล้วและยังไม่ได้ดำเนินการอย่างมีระบบและขั้นตอนมากนัก ดังนั้น หน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขทหาร ที่กำหนดไว้ในการฝึกสุนัขเพื่อใช้งานตามหลักสูตร

การฝึกของโรงเรียนสุนัขทหาร ศูนย์การสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ในปัจจุบัน จึงยังไม่ครอบคลุมและตอบสนองภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

จาก หน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขทหาร ที่ถูกฝึกเพื่อใช้งานในปัจจุบัน และภารกิจของกองทัพที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พุทธศักราช 2561-2580 รวมทั้งความพยายามในการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถของ สุนัขทหารในห้วงที่ผ่านมา ซึ่งยังไม่สามารถสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกได้อย่างเต็ม ประสิทธิภาพนั้น เรื่องการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถ สุนัขใช้งานทางทหาร จึงเป็นเรื่อง ที่สำคัญและเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัย ดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

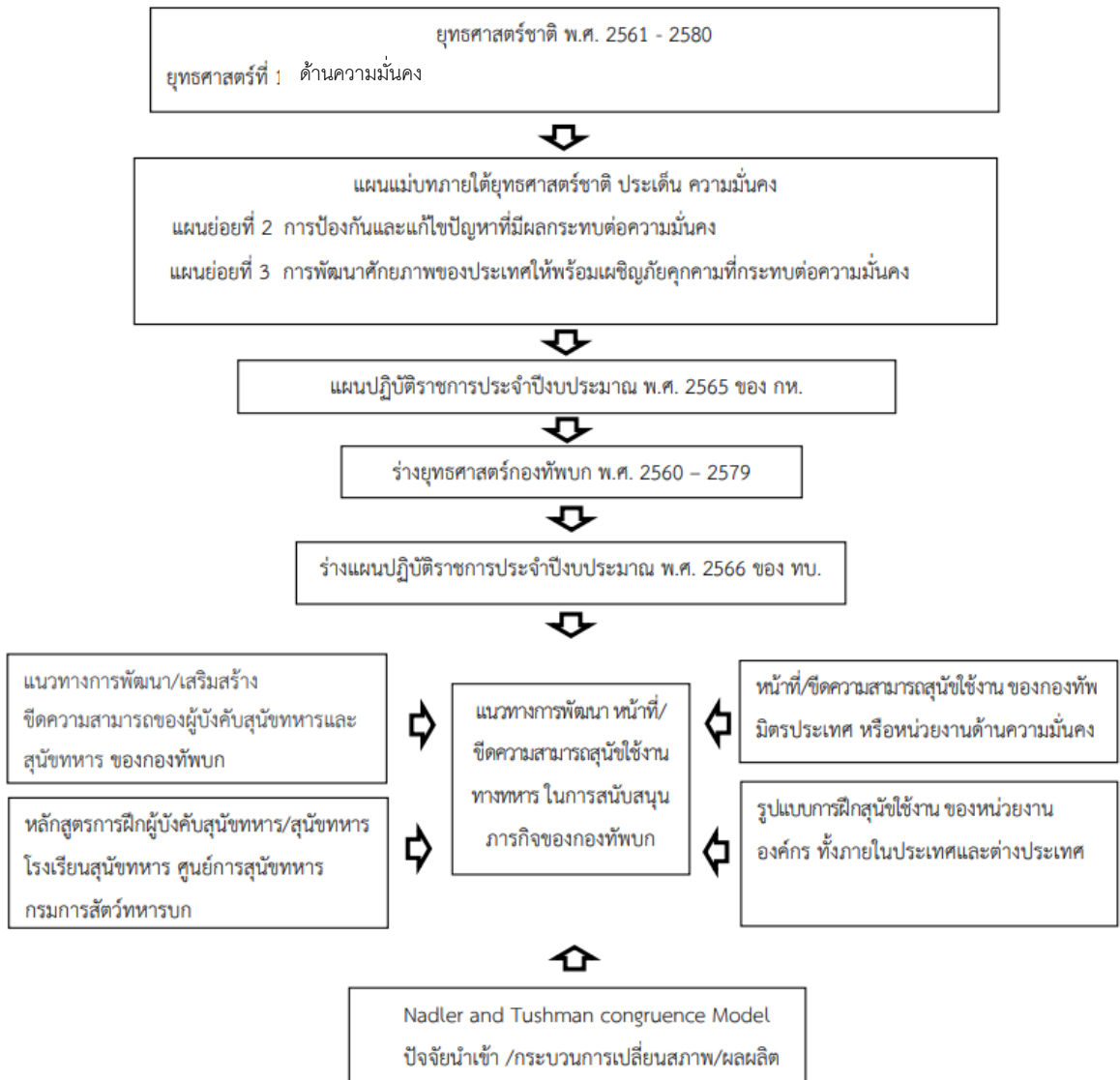
1. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของ หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งาน ทางทหาร ที่ถูกฝึกเพื่อใช้งานในปัจจุบัน กับการใช้งานสุนัขทหารสนับสนุนภารกิจของ กองทัพบก ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2. เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ หน้าที่และขีดความสามารถ สุนัขใช้งาน ของ กองทัพบกประเทศไทย หน่วยงานด้านความมั่นคงของมิตรประเทศ รวมทั้งหน่วยงาน องค์กร ทั้งภายนอกและภายในประเทศ กับหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารที่ถูกฝึก เพื่อใช้งาน สนับสนุนภารกิจกองทัพบกในปัจจุบัน

3. เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถ สุนัขใช้งาน ทางทหาร ที่มีความทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้ได้นำยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิบัติการของกองทัพบก รวมถึงแนวคิดทฤษฎี หลักการ วรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องมาศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน นำมาสู่แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นประโยชน์และสามารถ นำไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานในภาคหน้าได้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด

ขอบเขตการศึกษา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาหน้าที่/ขีดความสามารถ สุนัขใช้งานทางทหาร ในการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก โดยมีระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่ ธันวาคม 2565 - มิถุนายน 2566

การเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ทั้งที่เป็นเอกสารหนังสือตำรา จากทั้งในและต่างประเทศ มาใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ ด้วยการใช้นadler and Tushman congruence Model มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยมุ่งวิเคราะห์ ส่วนที่เป็นปัจจัยนำเข้า ส่วนที่เป็นกระบวนการเปลี่ยนสภาพและส่วนที่เป็นผลผลิต ซึ่งจะวิเคราะห์หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานในอดีตและปัจจุบันกับภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบันและอนาคตเพื่อให้ได้ หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร ที่มีความทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. กองทัพบก มีสุนัขใช้งานทางทหารในหน้าที่และขีดความสามารถ ที่มีความทันสมัย เหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจของกองทัพบก ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
2. ศูนย์การสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก มีแนวทางในการพัฒนาการผลิตและการฝึกขีดความสามารถสุนัขทหาร เพื่อให้สอดคล้องรองรับภารกิจของกองทัพบก ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
3. กองพันสุนัขทหาร และหน่วยใช้งานสุนัขทหารอื่นๆ มีแนวทางในการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานของหน่วยให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจของกองทัพบก ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

สถานการณ์ทั้งภายในและต่างประเทศในปัจจุบันและอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ซับซ้อน และไม่แน่นอนมากขึ้น ซึ่งยากต่อการคาดการณ์ สถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ภัยคุกคามในปัจจุบันและอนาคตแตกต่างไปจากเดิม โดยประเทศต่างๆ รวมถึงไทย จะต้องเผชิญกับภัยคุกคามทั้งรูปแบบใหม่ และภัยคุกคามรูปแบบเดิม ในลักษณะผสมผสาน (Hybrid Threats) และต่างจะได้รับผลกระทบจากภัยคุกคาม ที่เกิดขึ้นจากความเชื่อมโยงระหว่างกัน ส่วนความเสียหายแตกต่างกันไปตามกำลังอำนาจและความพร้อมในการรับมือ และการจัดการของแต่ละประเทศ สำหรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ จะเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบในทุกมิติ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเคลื่อนย้ายทุนจากบริษัทข้ามชาติ โรคติดต่ออุบัติใหม่ การก่อการร้าย การก่อความไม่สงบ การใช้เทคโนโลยีในทางที่ผิด ประเทศต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถและเตรียมความพร้อมสำหรับการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่มากขึ้น

กองทัพบก เป็นหน่วยงานด้านความมั่นคงของไทยและเป็นหน่วยงานหลักในการเผชิญกับภัยคุกคามต่อความมั่นคงทั้งรูปแบบใหม่ และภัยคุกคามรูปแบบเดิม ซึ่งสุนัขทหาร ถือเป็นยุทธโศปกรณ์ที่มีชีวิต เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอีกชนิดหนึ่งที่ใช้ในการรับมือกับภัยคุกคาม ของกองทัพบกเหล่านั้น

ความเหมาะสมของ หน้าทีและขีดความสามารถสุนัขทหารที่ถูกฝึกเพื่อใช้งานในปัจจุบัน กับการใช้งานสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก

จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พุทธศักราช 2561 - 2580¹ รวมทั้งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (1) ประเด็น ความมั่นคง² และแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนา ศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง ระยะที่ 2³ ทำให้กองทัพบกซึ่งเป็นหน่วยงานด้านความมั่นคง มีภารกิจในการปฏิบัตินอกเหนือจากความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศแล้ว ยังต้องพร้อมเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติ ทุกรูปแบบและทุกระดับ⁴ โดยใน (ร่าง) ยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ. 2560 – 2579 และแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ

พุทธศักราช 2566 ของกองทัพบก⁵ กองทัพบกมีภารกิจในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม การพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ กองทัพบกต้องเผชิญกับภัยคุกคามหลากหลายรูปแบบ ทั้งการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ความแตกแยกของคนในชาติ การก่อการร้าย ปัญหยาเสพติด การหลบหนีเข้าเมือง การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

กองทัพบกได้จัดทำแผนพัฒนากองทัพบก 2560 - 2564⁶ เพื่อเป็นการสร้างความพร้อมและสามารถปฏิบัติการได้อย่างบรรลุผลตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวคิดและให้นำหนักในการดำเนินการ เพื่อให้แต่ละส่วนราชการของกองทัพบก มีความพร้อมและมีขีดความสามารถที่จะเผชิญกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ทั้งในเชิงของการปฏิบัติการกิจในลักษณะของการปฏิบัติการแบบดั้งเดิม (Military Traditional Operations)⁷ ได้แก่ การป้องกันชายแดน การปฏิบัติการ ในสงครามจำกัดและสงครามทั่วไป ในรูปแบบการใช้กำลังเพื่อป้องปรามป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (Hard Power) และการจัดกำลังพล ยุทโธปกรณ์ สิ่งอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมช่วยเหลือและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาของชาติ

สุนัขทหารถือเป็นยุทธโธปกรณ์ที่มีความสำคัญ ซึ่งกองทัพบกใช้ในการสนับสนุนภารกิจมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าภารกิจหรือภัยคุกคามที่กองทัพบกต้องเผชิญ จะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร สุนัขทหารยังคงมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการกิจอยู่เสมอ หน่วยใช้งาน สุนัขทหารยังคงจัดกำลังพลและสุนัขทหารหน้าที่ต่างๆ สนับสนุนการปฏิบัติงานตามแผนงานต่างๆของกองทัพบก ทั้งแผนงานป้องกันชายแดน แผนงานรักษาความมั่นคงภายใน แผนงานรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน แผนงานรักษาความปลอดภัยและถวายความปลอดภัย รวมทั้งจัดเตรียมกำลังสำหรับการปฏิบัติตามแผนงานป้องกันประเทศ โดยในปัจจุบัน มีหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารจำนวน 7 หน้าที่หลัก⁸ ได้แก่

1. หน้าที่สุนัขลาดตระเวน สุนัขจะมีขีดความสามารถในการเตือนภัยเข้าศึกที่ซุกซ่อน สิ่งอุปกรณ์เข้าศึก ลวดสะตุค และหลุมขวาก
2. หน้าที่สุนัขสะกดรอย สุนัขจะมีขีดความสามารถในการติดตามเข้าศึก

และเตือนภัยเมื่อพบข้าศึก

3. หน้าที่สุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิด สุนัขจะมีขีดความสามารถในการเตือนภัยบริเวณที่มีทุ่นระเบิด กับระเบิด ลวดสะกด หลุมขบvak รวมทั้งเตือนภัยข้าศึกในระยะไม่ไกลนัก

4. หน้าที่สุนัขยาม สุนัขจะมีขีดความสามารถในการเตือนภัยโดยสายตา เสียง และกลิ่น สามารถค้นหาและแจ้งเตือนการเข้ามาหรือการปรากฏตัวของผู้บุกรุก

5. หน้าที่สุนัขยามสายตรวจ สุนัขจะมีขีดความสามารถในการเตือนภัยโดยสายตา เสียง และกลิ่น สามารถค้นหาและแจ้งเตือนการเข้ามาหรือการปรากฏตัวของผู้บุกรุก

6. หน้าที่สุนัขตรวจค้นวัตถุระเบิด สุนัขจะมีขีดความสามารถในการค้นหาอาวุธ กระสุน วัตถุระเบิดหรือพัสดุภัณฑ์ระเบิด

7. หน้าที่สุนัขตรวจค้นยาเสพติด สุนัขจะมีขีดความสามารถในการค้นหา กัญชา ฝิ่น เฮโรอีน มอร์ฟิน ยาบ้าและยาเสพติดอื่น ๆ

จากภัยคุกคามด้านความมั่นคงที่กองทัพต้องเผชิญ ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ซับซ้อน และไม่แน่นอน กองทัพบกจึงได้จัดทำแผนพัฒนากองทัพบก เพื่อให้มีความพร้อมและมีขีดความสามารถที่จะเผชิญกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ที่อาจเกิดขึ้น แต่การใช้งานสุนัขทหารสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก ยังคงใช้สุนัขทหารในหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารแบบเดิม (7 หน้าที่หลัก) ในการสนับสนุน โดยยังไม่ได้รับการ พัฒนา เปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องรองรับกับแนวทางการพัฒนาของกองทัพบก ซึ่งหน้าที่ และขีดความสามารถของสุนัขทหารในปัจจุบัน บางส่วนไม่สามารถตอบสนองต่อภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยใช้งานสุนัขทหารจำเป็นต้องใช้รูปแบบการปฏิบัติงาน ในลักษณะของการประยุกต์หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารที่มีอยู่ เพื่อให้สามารถสนับสนุนภารกิจได้ โดยมีการฝึกสุนัขทหารในหน้าที่หลักเดิมให้มีขีดความสามารถอื่นเพิ่มเติม การดัดแปลงหน้าที่และขีดความสามารถหลักจากเดิม การฝึกสุนัขทหารให้มีหน้าที่หลักแบบ 2 หน้าที่หลัก รวมทั้งใช้การจัดหาสุนัขในหน้าที่และขีดความสามารถที่ต้องการ เพื่อใช้สนับสนุนภารกิจ และจากการศึกษาพบว่าหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหาร ทั้ง 7 หน้าที่หลัก ส่วนใหญ่ยังคงเป็นไปตามวิทยาการที่ได้รับจากกองทัพสหรัฐตั้งแต่ยุคเริ่มต้นของกิจการสุนัขทหาร โดยมีการพัฒนาการกำหนดหน้าที่เพิ่มเติมเพียงเล็กน้อย และขีดความสามารถของสุนัขที่ถูกฝึกเพื่อใช้งาน ยังคงมุ่งเน้นในเรื่องการปฏิบัติการในสนามรบรูปแบบดั้งเดิม เช่นยังคงฝึกให้สุนัขมีขีดความสามารถในการค้นหาหลุมขบvak ซึ่งปัจจุบันมี โอกาสใช้ขีดความสามารถดังกล่าวน้อย ดังนั้นหน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขทหาร

ที่ถูกฝึกเพื่อใช้งานในปัจจุบัน จึงยังไม่มี ความทันสมัย เหมาะสม และสอดคล้องกับการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบันและอนาคต สมควรมีการพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม เพื่อให้สามารถสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป กองทัพบก ได้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับการพัฒนา ปรับปรุงหน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขทหารของกองทัพบกเช่นเดียวกัน โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของสุนัขทหาร¹⁰ เพื่อให้การดำเนินการพัฒนา ปรับปรุง เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต

เปรียบเทียบ หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารของกองทัพบก ที่ถูกฝึกเพื่อใช้งานในปัจจุบัน กับ ของกองทัพสหรัฐอเมริกาและองค์กรอื่นๆ รวมทั้งความเหมาะสม สอดคล้องกับการใช้งานสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก

หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารของกองทัพบกที่ถูกฝึกเพื่อใช้งาน ในปัจจุบัน มีทั้งสิ้น 7 หน้าที่หลัก โดยจัดกลุ่มเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทสุนัขยุทธวิธี ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการสนับสนุนหน่วยดำเนินกลยุทธ์ที่ปฏิบัติงานในเขตหน้าของยุทธบริเวณ ได้แก่ สุนัขลาดตระเวน สุนัขสะกดรอย และสุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิด

2. ประเภทสุนัขรักษาความปลอดภัย ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการสนับสนุนหน่วยทหารในการรักษาความปลอดภัยที่ตั้งทางทหาร คลังยุทธโศปกรณ์ที่มีความสำคัญในเขตหลังของยุทธบริเวณ ได้แก่ สุนัขยามและสุนัขยามสายตรวจ

3. ประเภทสุนัขหน้าที่พิเศษ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการสนับสนุนหน่วยเพื่อปฏิบัติงานในเขตภายใน ได้แก่ สุนัขตรวจค้นวัตถุระเบิดและสุนัขตรวจค้นยาเสพติด

หน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขใช้งานทางทหาร กองทัพสหรัฐอเมริกา¹¹ ที่ถูกฝึกเพื่อใช้งานในปัจจุบัน จัดกลุ่มเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. สุนัขทหารแบบ 1 หน้าที่หลัก (Single-Purpose Military Working Dogs) ได้แก่ สุนัขตรวจการณ์ (Patrol Dogs - PD) สุนัขตรวจค้นวัตถุระเบิด (Explosive Detector Dog - EDD) สุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิด (Mine Detection Dogs - MDD) สุนัขตรวจค้นสารเสพติด (Narcotics Detector Dogs - NDD) และสุนัขสะกดรอย (Specialized Search Dogs - SSD)

2. สุนัขทหารแบบ แบบ 2 หน้าที่หลัก (Dual-Purpose Dogs Military Working Dogs) ได้แก่ สุนัขตรวจค้นวัตถุระเบิดและสุนัขตรวจการณ์ (Patrol Explosive Detector

Dog - PEDD) และสุนัขตรวจค้นสารเสพติดและสุนัขตรวจการณ์ (Patrol Narcotics Detector Dog - PNDD)

3. สุนัขทหารแบบหลายหน้าที่หลัก (Multi-Purpose Military Working Dogs) ซึ่งเป็นสุนัขทหารแบบ 2 หน้าที่หลักที่ได้รับการฝึกขีดความสามารถเพิ่มเติมให้มีหน้าที่และขีดความสามารถมากขึ้น

นอกจากนั้น กองทัพสหรัฐ ยังมีสุนัขทหารหน้าที่และขีดความสามารถที่ถูกฝึกเพื่อใช้งานในภารกิจเฉพาะเช่น สุนัขค้นหาภัยทางอากาศ (Pararescue Jumper Tactical Dogs) และอื่นๆ

หน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขใช้งานของหน่วยงาน องค์กรอื่นๆ ที่ถูกฝึกเพื่อใช้งานในปัจจุบัน มีความหลากหลาย โดยสุนัขที่ถูกฝึกเพื่อใช้งานสนับสนุนหน่วยงานด้านความมั่นคงของรัฐต่างๆ มีลักษณะใกล้เคียงกับสุนัขทหารของกองทัพสหรัฐ และกองทัพอื่นๆ ทั่วโลก แต่มีความแตกต่างกันในรายละเอียดของขีดความสามารถหรือความต้องการในการใช้งาน นอกจากนี้ยังมีสุนัขใช้งานขององค์กรต่างๆ ที่มีการฝึกเพื่อใช้งานตามวัตถุประสงค์ขององค์กร เช่น สุนัขค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย (Search And Rescue Dogs) สุนัขค้นหาผู้เสียชีวิต (Cadaver Dogs) และอื่นๆ

จากการศึกษาพบว่า หน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขใช้งานทางทหารหรือสุนัขใช้งาน ของทั้งกองทัพบกไทย กองทัพสหรัฐ และหน่วยงาน องค์กรอื่นๆ มีบางส่วนที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน บางส่วนมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขใช้งานทางทหารของกองทัพบกไทยกับของกองทัพสหรัฐ ซึ่งเป็นต้นแบบของกิจการสุนัขทหารของกองทัพบกไทย มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก และจากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า มีหน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขใช้งานทางทหารของกองทัพสหรัฐและสุนัขใช้งานของหน่วยงาน องค์กรอื่นๆ หลายหน้าที่มีความเหมาะสม ในการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก แต่อย่างไรก็ตาม ไม่สามารถนำมาใช้เป็นกรอบการฝึกเพื่อใช้งานได้ทั้งหมด เนื่องจาก หลักนิยม รูปแบบการปฏิบัติงาน ยุทธวิธี การจัดหน่วย รวมทั้งภารกิจของกองทัพบกไทยมีความแตกต่างกัน ดังนั้นควรพิจารณาใช้หน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขใช้งาน ของทั้งกองทัพบกไทย กองทัพสหรัฐ และหน่วยงานองค์กรอื่นๆ มาเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนา กำหนดหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารขึ้นใหม่ เพื่อให้การสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การค้นหาแนวทางในการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารที่มีความทันสมัย เหมาะสม และสอดคล้องกับภารกิจของกองทัพบก ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

จากความสำคัญและความจำเป็นในการค้นหาแนวทางการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร เพื่อให้สามารถสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต จึงต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างสมบูรณ์และเป็นระบบ โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์ใน 3 ส่วนหลักคือ ส่วนที่เป็นปัจจัยนำเข้า ส่วนที่เป็นกระบวนการเปลี่ยนสภาพและส่วนที่เป็นผลผลิตตามแนวทางของ Nadler and Tushman congruence Model โดย David A.Nadler และ Michael L.Tushman¹² โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ส่วนที่เป็นปัจจัยนำเข้า

3.1.1 สภาพแวดล้อม

3.1.1.1 ภัยคุกคามด้านความมั่นคงของไทย ไทยจะต้องเผชิญกับภัยคุกคาม ทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่ ในลักษณะผสมผสาน (Hybrid Threats) สำหรับภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต และสำหรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่จะเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบในทุกมิติและมีแนวโน้มจะเป็นปัญหามากขึ้นในอนาคต ทำให้ไทยจำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถและมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการเผชิญกับภัยคุกคามในทุกรูปแบบ

3.1.1.2 ภารกิจของกองทัพบกในการเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงของไทย กองทัพบกเป็นหน่วยงานด้านความมั่นคง มีภารกิจในการเผชิญหน้ากับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคงของไทย ดังนั้นกองทัพบกต้องมีความพร้อมในการเผชิญหน้ากับภัยคุกคามทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบอื่นๆ สำหรับภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิมนั้น กองทัพบกต้องมีความพร้อมในการเผชิญหน้ากับกำลังทหารของประเทศที่ถือเป็นภัยคุกคามหรืออาจเป็นภัยคุกคามในอนาคต ซึ่งประเทศเหล่านั้นมีการพัฒนากองทัพเพื่อเพิ่มศักยภาพในการรบในทุกๆด้านอย่างต่อเนื่อง สำหรับภัยคุกคามรูปแบบอื่นๆ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง กองทัพบกต้องมีความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจเพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามอื่นๆที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นภารกิจของ

กองทัพบกนอกเหนือจากการป้องกันประเทศแล้ว ยังมีภารกิจในการรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม การพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งทำให้กองทัพบกมีภารกิจ ในการเผชิญหน้ากับภัยคุกคาม ทั้งการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การสร้างความแตกแยกของคนในชาติ การก่อการร้าย ปัญหายาเสพติด การหลบหนีเข้าเมือง การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอาชญากรรมข้ามชาติ และอื่นๆที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

3.1.2 ทรัพยากร

3.1.2.1 หน่วยผลิตสุนัขทหาร ฝึกสุนัขทหาร และฝึกอบรมกำลังพล ผู้ปฏิบัติงานด้านสุนัขทหาร ซึ่งหน่วยที่เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการคือ ศูนย์การสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก โดยมีขีดความสามารถในการฝึกสุนัขทหารตามหน้าที่ต่างๆ ทั้ง 7 หน้าที่หลัก จำนวนปีละ 120 ตัว โดยมีหน่วยขึ้นตรงแบ่งเป็น 2 กลุ่มหลักคือ กลุ่มที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสุนัขและการฝึกสุนัข ได้แก่ แผนกผสมพันธุ์ มีหน้าที่ในการผลิตลูกสุนัขสายพันธุ์ต่างๆ และ ฝึกลูกสุนัขจนถึงอายุที่พร้อมส่งมอบเพื่อเข้ารับการฝึกเพื่อใช้งานในขั้นต่อไป (สุนัขเตรียมฝึก) และโรงเรียนสุนัขทหาร ซึ่งมีหน้าที่ในการฝึกสุนัขตามหน้าที่ต่าง ๆ ให้มีขีดความสามารถพร้อมส่งมอบให้กับหน่วยใช้งานสุนัขทหารต่อไป รวมทั้งมีหน้าที่ในการฝึกอบรมกำลังพลผู้ปฏิบัติงานด้านสุนัขทหารและกลุ่มของหน่วยที่มีหน้าที่ในการสนับสนุนด้านต่างๆ เพื่อให้การผลิตสุนัขและการฝึกสุนัขเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ กองบังคับการ แผนกบริการและโรงพยาบาลสุนัขทหาร

3.1.2.2 หน่วยใช้งานสุนัขทหารตามหน้าที่และขีดความสามารถต่างๆ ในการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก ซึ่งหน่วยใช้งานสุนัขทหารของกองทัพบกคือ กองพันสุนัขทหาร และ หมวดสุนัขทหาร กองพันมณฑลทหารบก กองพันสุนัขทหาร มีภารกิจการสนับสนุนหน่วยทหาร ในการลาดตระเวน สะกดรอย ตรวจสอบค้นทุ่นระเบิด วัตถุระเบิด รักษาความปลอดภัย ที่ตั้งทางทหาร และคลังยุทโธปกรณ์ที่มีความสำคัญ รวมทั้งการสนับสนุนการตรวจค้นยาเสพติด กองพันสุนัขทหาร มีหน่วยขึ้นตรงที่มีหน้าที่ในการใช้งานสุนัขทหาร สนับสนุนหน่วยดำเนินการกลยุทธ์ในการลาดตระเวน สะกดรอย และตรวจค้นทุ่นระเบิด ได้แก่ กองร้อยสุนัขยุทธวิธีที่ 1 2 และ 3 มีหน่วยขึ้นตรงที่มีหน้าที่ในการใช้งานสุนัขทหารสนับสนุนหน่วยต่างๆ ในการรักษาความปลอดภัยที่ตั้งทางทหาร และคลังยุทโธปกรณ์ที่มีความสำคัญ การตรวจค้นยาวัตถุระเบิด และยาเสพติด ได้แก่ กองร้อยสุนัขยามและหน่วยสนับสนุนได้แก่ กองร้อยกองบังคับการและบริการ สำหรับหมวดสุนัขทหาร กองพัน

มณฑลทหารบก เป็นหน่วยใช้งานสุนัขทหารที่จัดตั้งขึ้นใหม่ มีภารกิจสนับสนุนกองพันมณฑลทหารบก ในการรักษาความปลอดภัย ทั้งในที่ตั้งปกติและในสนาม รวมทั้ง คลัง และสถานที่อื่นที่ได้รับมอบ ตลอดจนการสนับสนุนในการพิสูจน์ทราบ อาวุธ วัตถุระเบิด และยาเสพติด รวมถึงการกักขังและการควบคุมฝูงชน รวมถึงสนับสนุนหน่วยอื่นๆตามที่กองทัพบกกำหนด โดยมีหน่วยขึ้นตรงคือ หมู่สุนัขรักษาความปลอดภัย และหมู่สุนัขหน้าที่พิเศษ นอกจากนี้ยังมีหน่วยทหารอื่นที่มีการนำสุนัขใช้งานไปสนับสนุนภารกิจของหน่วย แต่ไม่มีอัตราการจัดในลักษณะของหน่วยใช้งานสุนัขทหาร เช่น กรมรบพิเศษที่ 3 รักษาพระองค์ มีการจัดในลักษณะการจัดเฉพาะกิจ หมวดรักษาการณ์ แผนกคลังแสง กองคลังแสงสรรพาวุธ และหน่วยทหารอื่นๆ เช่นหน่วยทหารราบ หน่วยทหารม้า หน่วยทหารช่าง หน่วยทหารพราน มีการนำสุนัขทหารไปใช้งานสนับสนุนภารกิจของหน่วย ในลักษณะการบรรจุสุนัขทหารเป็นสิ่งอุปกรณ์ประเภทที่ 4 ของหน่วย รวมทั้งศูนย์การสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ซึ่งเป็นหน่วยผลิตและฝึกสุนัขทหาร มีสุนัขใช้งานบางประเภทที่เป็นสุนัขในอัตราของโรงเรียนสุนัขทหาร ใช้สนับสนุนการฝึกตามหลักสูตรต่างๆ สามารถใช้งานสนับสนุนหน่วยต่างๆ เพื่อปฏิบัติงานตามภารกิจของกองทัพบกได้

3.1.2.3 หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานหรือสุนัขใช้งานทางทหารที่มีการฝึกเพื่อใช้งานในปัจจุบันของกองทัพบก ของกองทัพสหรัฐ¹³ และหน่วยงานองค์กรอื่นๆ ซึ่งหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารของกองทัพบกมีสุนัขทหาร 7 หน้าที่หลักและมีสุนัขทางทหารหน้าที่อื่นๆที่เคยถูกฝึกเพื่อใช้งานแต่ มีการชะลอการฝึกหรือยกเลิกการฝึกเพื่อใช้งานไปแล้ว เช่น สุนัขสลายมวลชน สุนัขอารักขา สุนัขค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร ของกองทัพสหรัฐ มี 4 รูปแบบ คือ 1) แบบ 1 หน้าที่หลัก 2) แบบ 2 หน้าที่หลัก 3) แบบหลายหน้าที่ 4) แบบหน้าที่เฉพาะ หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานของหน่วยงานด้านความมั่นคงของสหรัฐ หน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ มีทั้งรูปแบบที่ใกล้เคียงกับทางกองทัพสหรัฐและแบบหน้าที่เฉพาะซึ่งมีการใช้งานอย่างหลากหลาย

3.1.2.4 ระบบการฝึกสุนัขเพื่อให้มีหน้าที่และขีดความสามารถด้านต่างๆของกองทัพบกไทย กองทัพสหรัฐ และหน่วยงานองค์กรอื่น ๆ ซึ่งการฝึกสุนัขเพื่อให้มีหน้าที่และขีดความสามารถด้านต่างๆของกองทัพบกไทย ดำเนินการโดยศูนย์การสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบกนั้น เริ่มต้นการฝึกจากลูกสุนัขตั้งแต่อายุ 4 เดือน จนถึง 12 เดือน ผ่านหลักสูตรการฝึกสุนัขที่เรียกว่า หลักสูตรการฝึกสุนัขเตรียมฝึก¹⁴ โดยมุ่งเน้นการสร้าง

ความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจในการเข้ารับการฝึกเป็นสุนัขใช้งานต่อไป เมื่อสุนัขอายุครบ 12 เดือน สุนัขจะถูกคัดเลือกเข้าทำการฝึกในหน้าที่และขีดความสามารถต่างๆ ตามความเหมาะสม และดำเนินการฝึกสุนัขเพื่อให้มี หน้าที่และขีดความสามารถ ทั้ง 7 หน้าที่หลัก ผ่านหลักสูตรการฝึกที่เรียกว่า หลักสูตรการฝึกผู้บังคับสุนัขทหาร ซึ่งเป็นหลักสูตรการฝึกกำลังพลผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บังคับสุนัขทหาร ควบคู่กับการฝึกสุนัขทหาร เพื่อให้มีหน้าที่และขีดความสามารถตามที่กำหนด โดยผู้เข้ารับการฝึกในหลักสูตรจะทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกสุนัข ภายใต้การกำกับดูแล แนะนำ และแก้ไขของครูฝึกในหลักสูตร ใช้ระยะเวลาในการฝึกทั้งสิ้น 4 เดือน เมื่อจบการศึกษา ผู้เข้ารับการฝึกและสุนัขทหาร จะกลับไปปฏิบัติงานที่หน่วยต้นสังกัดต่อไป ส่วนระบบการฝึกสุนัขเพื่อให้มีหน้าที่และขีดความสามารถด้านต่างๆ ของกองทัพสหรัฐ¹⁵ มี 3 ระบบการฝึก คือ 1) ระบบการฝึกสุนัขจากลูกสุนัขที่ถูกผลิตขึ้น ในกองทัพจนถึงการฝึกสุนัขในหน้าที่และขีดความสามารถต่างๆ (Basic Course) เตรียมส่งมอบให้กับหน่วยใช้งานสุนัขทหาร เพื่อทำการฝึกสุนัขในขั้นสูง (Advance Course) ต่อไป 2) ระบบการฝึกสุนัขที่ได้มีการจัดหาจากบริษัทเอกชนจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเป็นสุนัขที่ผ่านการฝึกขั้นพื้นฐานสำหรับเตรียมการฝึกเป็นสุนัขใช้งานทางทหารต่อไป (สุนัขยังไม่ได้รับการฝึกตามหน้าที่และขีดความสามารถ) หรือที่เรียกว่า Green Dog แล้วนำมาทำการฝึกเพื่อให้มีหน้าที่และขีดความสามารถด้านต่างๆ เตรียมส่งมอบให้กับหน่วยใช้งานสุนัขทหารเพื่อทำการฝึกสุนัขในขั้นสูงต่อไป 3) ระบบการฝึกสุนัขที่จัดหาจากบริษัทเอกชนจากทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่งเป็นสุนัขที่ผ่านการฝึกตามหน้าที่และขีดความสามารถด้านต่างๆมาแล้ว และหน่วยใช้งานสุนัขทหารดำเนินการฝึกสุนัขในขั้นสูง เพื่อให้พร้อมปฏิบัติการกิจของหน่วยต่อไป และระบบการฝึกสุนัขใช้งานของหน่วยงานองค์กรอื่นๆ มีลักษณะใกล้เคียงกับของกองทัพสหรัฐอเมริกา คือ มีระบบการฝึกสุนัขตั้งเป็นลูกสุนัขจนสามารถนำไปใช้งานได้ มีระบบการจัดหาสุนัขที่ผ่านการฝึกขั้นพื้นฐานเพื่อนำมาทำการฝึกเพิ่มเติมจนสามารถนำไปใช้งานได้ และมีระบบการจัดหาสุนัขผ่านการฝึกตามหน้าที่และขีดความสามารถด้านต่างๆ มาแล้ว มาทำการฝึกเพิ่มเติมจนสามารถนำไปใช้งานได้

3.1.2.5 ระบบการใช้งานสุนัขทหารหรือสุนัขใช้งานในการสนับสนุนภารกิจ ของ กองทัพบก กองทัพสหรัฐ และหน่วยงานองค์กรอื่น ๆ ระบบการ

ใช้งานสุนัขทหารตามหน้าที่และขีดความสามารถด้านต่างๆ เพื่อสนับสนุนภารกิจของ กองทัพบก มี 2 ระบบ คือ 1) ระบบที่หน่วยสุนัขทหาร จัดกำลังพลและสุนัขทหารหน้าที่ ต่าง ๆ สนับสนุนให้กับหน่วยรับการสนับสนุนเป็นส่วนรวม โดยหน่วยรับการสนับสนุน สามารถร้องขอรับการสนับสนุนหน่วยสุนัขทหารจากกองพันสุนัขทหาร ผ่านผู้บังคับหน่วย ยุทธบริเวณเพื่อพิจารณาและร้องขอไปยังกองทัพบกเพื่อให้ส่งใช้หน่วยสุนัขทหาร สนับสนุนภารกิจหรือกองทัพบกเป็นผู้พิจารณาส่งใช้หน่วยสุนัขทหารเพื่อให้การสนับสนุน 2) ระบบที่หน่วยสุนัขทหาร ใช้งานสุนัขทหารหน้าที่ต่าง ๆ สนับสนุนภารกิจของหน่วย โดยตรง ซึ่งหน่วยสุนัขทหารเป็นหน่วยในอัตราของหน่วยนั้น ได้แก่ หมวดสุนัขทหาร กองพันมณฑลทหารบก ส่วนระบบการใช้งานสุนัขทหารตามหน้าที่และขีดความสามารถ ด้านต่างๆ เพื่อสนับสนุนภารกิจของหน่วย ในกองทัพสหรัฐ มีเพียงระบบเดียวคือ การใช้งาน สุนัขทหาร สนับสนุนภารกิจของหน่วยโดยตรง ซึ่งหน่วยสุนัขทหารเป็นหน่วยในอัตราของ หน่วยนั้น และถูกใช้งานสนับสนุนภารกิจของหน่วยโดยตรง เช่น หน่วยสารวัตรทหาร หน่วยทหารราบ หน่วยรบพิเศษ และระบบการใช้งานสุนัขใช้งานของหน่วยงาน องค์กร อื่นๆ มีลักษณะใกล้เคียงกับของกองทัพสหรัฐอเมริกาคือมีเพียงระบบเดียว สุนัขใช้งานเป็น ของหน่วยงานและองค์กรนั้น ถูกใช้งานตามภารกิจของหน่วยงานนั้นๆ

3.1.2.6 ความต้องการในหน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขใช้งาน ทางทหารในการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกในปัจจุบันและอนาคต กองทัพบกมีความ ต้องการใช้งานสุนัขทหารสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกอย่างต่อเนื่อง โดยหน่วยต่างๆ ขอรับ การสนับสนุนหน่วยสุนัขทหารเพื่อร่วมปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบจากกองทัพบก โดยมีการ ขอรับการสนับสนุนทั้ง 4 แผนงาน มาอย่างต่อเนื่องยาวนานหลายปี รวมทั้งเมื่อมีภารกิจพิเศษ ที่สามารถใช้งานสุนัขทหารสนับสนุนภารกิจได้ หน่วยต่างๆจะร้องขอรับการสนับสนุนหน่วย สุนัขทหารเพื่อสนับสนุนภารกิจเพิ่มเติม นอกจากนั้นเมื่อกองทัพบกพิจารณาเห็นว่า บางภารกิจอาจใช้งานสุนัขทหารสนับสนุนภารกิจได้ จะมีนโยบายให้ดำเนินฝึกสุนัขให้มี หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารต่างๆ นอกเหนือจากที่มีการฝึกเพื่อใช้งานในปัจจุบัน เพื่อสนับสนุนภารกิจที่กองทัพบก

3.1.3 ประวัติศาสตร์

กิจการสุนัขทหารในกองทัพไทย เริ่มต้นเมื่อปีพุทธศักราช 2511 จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่จะนำความสามารถพิเศษของสุนัข มาใช้ประโยชน์ในการค้นหาทุ่นระเบิดและกับระเบิด เพื่อลดการสูญเสียชีวิตของกำลังพลจากการสู้รบในภารกิจปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ โดยกองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้รับสนองพระราชดำริ และอนุมัติจัดตั้งโครงการสุนัขทางทหารขึ้นเมื่อปี พุทธศักราช 2511 โดยมีกองทัพสหรัฐอเมริกา เป็นผู้สนับสนุนสุนัขทหารและวิทยาการด้านต่างๆ เมื่อโครงการดังกล่าว ประสบผลสำเร็จ ในปีพุทธศักราช 2515 จึงมีการจัดตั้งหน่วย ศูนย์การสุนัขทหาร สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด มีหน้าที่ในการผลิต การฝึกและการใช้งานสุนัขทหาร ต่อมาในปี พุทธศักราช 2528 ได้โอน ไปขึ้นการบังคับบัญชากับกรมการสัตว์ทหารบก มีหน้าที่ในการผลิตสุนัขทหารและการฝึกสุนัขทหารให้มีหน้าที่และขีดความสามารถด้านต่างๆ ในด้านการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารของ กองทัพบกในห้วงที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความพยายามในการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารอย่างต่อเนื่อง¹⁶ โดยการพัฒนาดังกล่าวส่วนใหญ่ มาจากนโยบายหรือความต้องการในการนำไปใช้งานของหน่วยเหนือ¹⁷ ซึ่งเป็นการพิจารณาจากภารกิจที่สามารถใช้งานสุนัขทหารได้ โดยเทียบเคียงกับหน่วยงานทางทหารหรือหน่วยงานด้านความมั่นคงอื่นๆจากภายนอกกองทัพบก จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนา กำหนดหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารไม่มากนัก หรือบางหน้าที่ที่มีการฝึกเพื่อใช้งาน มีการชะลอการฝึกเพื่อใช้งานออกไป บางหน้าที่ถูกยกเลิกการฝึกเพื่อใช้งานไปในที่สุด บางหน้าที่ไม่สามารถฝึกสุนัขจนใช้งานได้ และที่สำคัญที่สุด หน้าที่และขีดความสามารถสุนัข ใช้งานทางทหารที่ถูกฝึกใช้งานในปัจจุบันบางหน้าที่ ไม่เหมาะสมกับภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบันและอนาคต หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เคยใช้รูปแบบการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารอย่างเป็นระบบ พิจารณาในทุกแง่มุมในลักษณะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ยังไม่มีการนำเสนอ แนวทางการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารที่มีประสิทธิภาพ แม้มีบุคลากรของหน่วยหลายนาย ได้รับโอกาสให้เข้ารับการศึกษาอบรม หรือมีโอกาสได้รับองค์ความรู้และวิทยาการใหม่ๆ จากทั้งในและต่างประเทศ รับรู้รับทราบแนวทาง

การพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารให้มีประสิทธิภาพขึ้นได้ แต่ไม่สามารถดำเนินการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม เพราะการพัฒนาต้องดำเนินการให้สอดคล้องรองรับกันทั้งระบบ นอกจากนั้นกองพันสุนัขทหาร ซึ่งเป็นหน่วยใช้งานสุนัขทหารสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก ไม่มีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง กำหนดหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร แต่จากภารกิจที่ได้รับมอบ ทำให้กองพันสุนัขทหารมีความพยายามในการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหาร เพื่อให้มีความสอดคล้องรองรับภารกิจที่ได้รับมอบ เช่น การดัดแปลงหน้าที่และขีดความสามารถหลักจากเดิม การฝึกสุนัขทหารให้มีหน้าที่หลักแบบ 2 หน้าที่ รวมทั้งใช้การจัดหาสุนัขในหน้าที่และขีดความสามารถที่ต้องการ¹⁸ เพื่อใช้สนับสนุนภารกิจ และความพยายามในการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารของกองทัพบกเกิดขึ้นอีกครั้งในปี 2563 โดยกองทัพบกได้จัดการประชุม เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับผู้บังคับสุนัขทหารและสุนัขทหารของกองทัพบก โดยกรมการสัตว์ทหารบก ได้ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดในรูปแบบของโครงการ ภายใต้ชื่อ โครงการพัฒนา การผลิต การฝึกและการใช้งานสุนัขทหารของกรมการสัตว์ทหารบกขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นต้นแบบของแนวทางการพัฒนาด้านต่างๆ รวมทั้งใช้เป็นหน่วยทดลอง ทดสอบ แนวทางหรือแนวความคิดในการพัฒนา การผลิต การฝึกและการใช้งานของกองทัพบก การดำเนินการของโครงการ ได้มีการกำหนดหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารขึ้นใหม่ พัฒนาปรับปรุงรูปแบบการฝึกสุนัขทหารและกำลังพลผู้ปฏิบัติงานด้านสุนัขทหาร พัฒนาปรับปรุงรูปแบบการใช้งานสุนัขทหาร นอกจากนั้นยังมีการทดสอบโครงสร้างหลักสูตรการฝึกที่ร่างขึ้นใหม่ ทดสอบโครงสร้างการจัดของหน่วยผลิต หน่วยฝึกสุนัขทหารและหน่วยใช้งานสุนัขทหารที่ร่างขึ้นใหม่ เพื่อใช้ในการขออนุมัติปรับปรุงหลักสูตรการฝึกและขออนุมัติแก้ไขอัตราการจัดของหน่วยผลิต หน่วยฝึกและหน่วยใช้งานสุนัขทหารต่อไปในอนาคต แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตามโครงการดังกล่าว ยังคงเป็นไปในรูปแบบของการทดลอง ทดสอบการดำเนินการตามแนวคิดของผู้รับผิดชอบโครงการเท่านั้น ยังไม่มีการวางแนวทางการดำเนินการอย่างเป็นระบบมากนัก

3.1.4 กลยุทธ์

กระบวนการที่ใช้ในการพัฒนา หน้าทีและขีดความสามารถของสุนัขใช้งานทางทหาร เพื่อให้สามารถสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การกำหนดความต้องการในหน้าที่และขีดความสามารถของสุนัขใช้งานทางทหารให้ชัดเจน การบริหารจัดการทรัพยากรทั้งหมดที่มีในปัจจุบันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งบุคลากร อาคารสถานที่ เครื่องมือ สิ่งอุปกรณ์ เครื่องช่วยฝึก และงบประมาณที่ได้รับ โดยมีการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงาน กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร ให้สอดคล้องรองรับกับระบบการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต รวมทั้งมีการ ทดสอบประเมินผลการดำเนินการ และปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3.2 ส่วนที่เป็นกระบวนการเปลี่ยนสภาพ

จากการพิจารณาปัจจัยการนำเข้าไปในทุกๆด้าน นำเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารที่มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการในการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยมีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

3.2.1 งาน

3.2.1.1 งานการกำหนดหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารของกองทัพบก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องพิจารณากำหนดอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาจากการตอบสนองต่อภารกิจของกองทัพบกในการเผชิญกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตัวอย่างเช่น หน้าทีและขีดความสามารถสุนัขทหารที่ควรกำหนดเพื่อใช้งานสนับสนุนหน่วยทหารในการปฏิบัติภารกิจทางยุทธวิธี และการรักษาความปลอดภัย ควรเป็นแบบอเนกประสงค์ขึ้น สนองภารกิจได้หลากหลายภารกิจ หลากหลายสถานการณ์ หลากหลายพื้นที่ปฏิบัติการ เช่น หน้าทีสุนัขตรวจการณ์ (Patrol Dog - PD) หน้าทีสุนัขตรวจการณ์ และสุนัขตรวจค้นวัตถุระเบิด (Patrol Explosive Detector Dog - PEDD)หรือควรเป็นแบบเฉพาะเจาะจงกับภารกิจ เช่น หน้าทีสุนัขสะกดรอย (Specialized Search Dogs - SSD) สำหรับหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารที่ควรกำหนดเพื่อใช้งานสนับสนุนหน่วยทหารในการปฏิบัติภารกิจในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและควรกำหนดให้สอดคล้องรองรับกับภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น หน้าทีสุนัขตรวจค้นสารเสพติด (Narcotics

Detector Dogs - NDD) สุนัขตรวจค้นสารเสพติดและสุนัขตรวจการณ์ (Patrol Narcotics Detector Dog - PNDD) มีความเหมาะสมกับการสนับสนุนภารกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หน้าที่สุนัขตรวจค้นทุ่นระเบิดและกับระเบิด (Mine Detection Dogs - MDD) มีความเหมาะสมกับการสนับสนุนภารกิจด้านมนุษยธรรม หน้าที่สุนัขค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย (Search And Rescue Dog - SARD) มีความเหมาะสมกับการสนับสนุนภารกิจด้านช่วยเหลือประชาชน แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดขีดความสามารถในสุนัขแต่ละหน้าที่ ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับ หลักนิยม ภารกิจและการจัดของหน่วยในกองทัพอีกด้วย

3.2.1.2 งานการฝึกสุนัขทหาร เพื่อให้มีหน้าที่ และขีดความสามารถตามที่กำหนด รวมทั้งเพื่อเตรียมการสำหรับการฝึกสุนัขเพื่อให้มีหน้าที่และขีดความสามารถตามที่ต้องการเพิ่มเติมในอนาคต ต้องเปลี่ยนแปลงเทคนิค วิธีการในการฝึกสุนัขทหาร โดยจัดกลุ่มการฝึกสุนัขทหารออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มลูกสุนัข (สุนัขอนุบาล) กลุ่มสุนัขเตรียมฝึก และกลุ่มสุนัขฝึกใช้งาน โดยในแต่ละขั้นตอนของการฝึกในแต่ละกลุ่ม ควรมีการทดสอบสุนัขเพื่อพิจารณาขีดความสามารถ รวมทั้งความถนัดของสุนัขแต่ละตัว เพื่อประสิทธิภาพในการฝึกในขั้นต่อไปหรือเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดการฝึกหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร การฝึกกลุ่มลูกสุนัข เป็นการฝึกสุนัขในห้วงอายุ 2 - 4 เดือน โดยมุ่งเน้นการกระตุ้นแรงขับของสุนัขด้านต่างๆ เพื่อให้เอื้อต่อการฝึกในขั้นต่อไป และการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่สุนัขทหารต้องเผชิญในอนาคต โดยเมื่อสิ้นสุดการฝึก จะมีการทดสอบสุนัขทั้ง แรงขับ ขีดความสามารถ ความถนัดหรือความชอบของสุนัขแต่ละตัว รวมทั้งการเผชิญสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการนำไปฝึกในห้วงถัดไป สุนัขที่ไม่ผ่านการทดสอบ จะถูกพิจารณาคัดออก การฝึกกลุ่มสุนัขเตรียมฝึก เป็นการฝึกสุนัขในห้วงอายุ 4 - 12 เดือน โดยมุ่งเน้นการสร้างขีดความสามารถที่เป็นพื้นฐานของการฝึกในขั้นการฝึกเป็นสุนัขใช้งาน และการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมต่างๆที่สุนัขทหารต้องเผชิญในอนาคตเพิ่มเติม สุนัขกลุ่มนี้จะถูกคัดเลือกมาจากกลุ่มสุนัขอนุบาล ซึ่งสุนัขแต่ละตัวจะมีแรงขับ ความชอบหรือความถนัดที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงมีการจัดกลุ่มในการฝึกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มการฝึกให้ค้นหาบุคคล โจมตีหรือกัดบุคคล กลุ่มการฝึกการค้นหาตมกลิ่นและกลุ่มที่สามารถรับการฝึกได้ทั้งสองรูปแบบ โดยเมื่อสิ้นสุดการฝึก จะมีการทดสอบสุนัขเพื่อพิจารณาความพร้อมทั้ง ขีดความสามารถ และการเผชิญสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ต้องเผชิญ เพื่อพิจารณาความ

เหมาะสมในการนำไปฝึกในห้างถัดไป สุนัขที่ไม่ผ่านการทดสอบ จะถูกพิจารณาคัดออก การฝึกกลุ่มสุนัขฝึกใช้งาน เป็นการฝึกสุนัขในห้วงอายุ 12 - 18 เดือนขึ้นไป สุนัขกลุ่มนี้ จะถูกฝึกจนกว่าสุนัขจะมีขีดความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนดโดยไม่มีกำหนดห้วงอายุ ในการสิ้นสุดการฝึกที่ชัดเจน หากสุนัขยังไม่มีความพร้อมหรือยังไม่มีขีดความสามารถตาม มาตรฐานที่กำหนด จะดำเนินการฝึกสุนัขอย่างต่อเนื่องต่อไปหรือพิจารณาคัดออกในที่สุด สำหรับสุนัขกลุ่มนี้จะถูกคัดเลือกมาจากกลุ่มสุนัขเตรียมฝึก ซึ่งเป็นสุนัขที่ได้รับการสร้าง ขีดความสามารถในขั้นพื้นฐานและผ่านทดสอบมาแล้ว การฝึกจึงมุ่งเน้นการสร้าง ขีดความสามารถตามที่กำหนดอย่างละเอียด เพื่อให้สุนัขมีความพร้อมสำหรับการใช้งาน รวมทั้งมีการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่สุนัขทหารต้องเผชิญ ในสถานการณ์จริง โดยสุนัขกลุ่มนี้มีการจัดการฝึกในแต่ละหน้าที่และขีดความสามารถที่ กำหนด โดยเมื่อสิ้นสุดการฝึก จะมีการทดสอบสุนัขตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างละเอียด รวมทั้งการเผชิญสภาพแวดล้อมในสถานการณ์จริง สุนัขที่ผ่านการทดสอบจะเป็นสุนัขทหารที่ พร้อมส่งมอบให้กับผู้บังคับบัญชาทหาร ซึ่งจะดำเนินการฝึกร่วมกัน (จับคู่สุนัขทหาร) ใน หลักสูตรการฝึกชุดสุนัขทหาร โดยใช้เวลา 10 สัปดาห์ (Basic Course) เพื่อสร้าง ความพร้อมให้กับผู้บังคับบัญชาทหารและสุนัขทหารในการปฏิบัติงานร่วมกันต่อไป

3.2.1.3 หน่วยใช้งานสุนัขทหาร ต้องศึกษาทำความเข้าใจหน้าที่ และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารที่ได้รับมอบจากหน่วยฝึกสุนัขทหาร รวมทั้งต้อง กำหนดการฝึกขั้นสูงของสุนัขทหารภายในหน่วย (Advance Course) เพื่อให้สุนัขทหาร มีขีดความสามารถเพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจของหน่วย ตลอดจนต้องมีการปรับปรุง การใช้งานสุนัขทหารในการสนับสนุนภารกิจหรือปรับปรุงยุทธวิธีสุนัขทหาร ให้มีความ เหมาะสม สอดคล้อง รองรับกับภารกิจที่ได้รับมอบ

3.2.2 บุคคล

กำลังพลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสุนัขทหารและการใช้งานสุนัขทหาร ในทุกระดับ ต้องมีองค์ความรู้ในทุกแง่มุมที่เกี่ยวข้อง ทั้งองค์ความรู้ด้านการฝึกสุนัขทหาร การบำรุงเลี้ยง และองค์ความรู้เรื่องประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการนำไปใช้งาน สนับสนุนภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ยังต้องมีการบริหารจัดการ กระบวนการคิดและทัศนคติในการทำงาน ของกำลังพลทุกคน สำหรับกำลังพล ผู้ปฏิบัติงานด้านการฝึกสุนัขทหาร ต้องมีองค์ความรู้ เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการ หรือวิทยาการ ในการฝึกสุนัขในปัจจุบัน ซึ่งมีความแตกต่างจากวิทยาการที่ได้รับจากกองทัพสหรัฐในยุค

เริ่มต้นกิจการสุนัขทหาร โดยผู้บริหารต้องสร้างองค์ความรู้ด้านวิทยาการการฝึกที่มีความเหมาะสม ทันสมัยและมีประสิทธิภาพให้เกิดขึ้นภายในองค์กร และกำลังพลผู้ปฏิบัติงานต้องเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ ยอมรับวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไป และมีความพร้อมในการพัฒนาการฝึกให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต สำหรับกำลังพลผู้ปฏิบัติงานด้านการใช้งานสุนัขทหารต้องมียุทธศาสตร์ความรู้ในการนำสุนัขทหารในหน้าที่และขีดความสามารถที่ถูกพัฒนาขึ้นไปใช้งานในการสนับสนุนหน่วยทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเรียนรู้รูปแบบการปฏิบัติงานหรือภารกิจของหน่วยรับการสนับสนุน รวมทั้งสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น ในระหว่างการใช้งานสุนัขทหารสนับสนุนหน่วยรับการสนับสนุน ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้งานสุนัขทหารตามหน้าที่และขีดความสามารถสนับสนุนให้กับหน่วย

3.2.3 องค์กรที่เป็นทางการ

ศูนย์การสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก ซึ่งเป็นหน่วยฝึกสุนัขทหารเพื่อให้มีหน้าที่และขีดความสามารถตามที่กำหนด ต้องปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานจากเดิม ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความคุ้มค่า ทั้งกำลังพล สิ่งอุปกรณ์ ยุทโธปกรณ์ อาคารสถานที่ รวมทั้งงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับงานด้านการฝึกสุนัขทหาร และการฝึกกำลังพลผู้ปฏิบัติงานด้านสุนัขทหารที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งมีการปรับโครงสร้างการจัดของหน่วย และแบ่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับหน่วยขึ้นตรงใหม่ เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านในหน้าที่ที่รับผิดชอบ กองพันสุนัขทหาร และ หมวดสุนัขทหารมณฑลทหารบก ซึ่งเป็นหน่วยใช้งานสุนัขทหาร ต้องปรับปรุงรูปแบบการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถใช้งานสุนัขทหารตามหน้าที่และขีดความสามารถที่ถูกพัฒนาขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการปรับปรุงโครงสร้างอัตราการจัดของหน่วยให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับการใช้งานสุนัขทหารสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบันและอนาคต

3.2.4 องค์กรที่ไม่เป็นทางการ

โครงการพัฒนาการผลิต การฝึกและการใช้งานสุนัขทหารของกรมการสัตว์ทหารบก ซึ่งเป็นหน่วยต้นแบบในการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหาร และเป็นหน่วยที่ใช้ในการทดลอง ทดสอบ แนวคิดและแนวทางการดำเนินการในด้านต่างๆที่กำหนดขึ้นใหม่ สมควรปรับปรุงรูปแบบวิธีการดำเนินการและบริหารจัดการทรัพยากรที่มีให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถ ทดลอง ทดสอบ การดำเนินการ

ตามแนวทางการพัฒนาที่กำหนดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้เป็นต้นแบบในการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ในอนาคต รวมทั้งควรจำลองหน่วยงานที่มีความสำคัญจำเป็นและสมควรจัดตั้งขึ้นใหม่หรือแปรสภาพหน่วยงานเดิม เพื่อทดสอบแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยและสร้างความพร้อมสำหรับการแปรสภาพไปสู่การปฏิบัติจริง เมื่อสิ้นสุดโครงการ

3.3 ส่วนที่เป็นผลผลิต

จากการเปลี่ยนแปลงสภาพในส่วนต่างๆ ทำให้เกิดแนวทางการพัฒนา หน้าที่ และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร เพื่อให้มีความทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจของกองทัพบก ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งควรมีการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นแผนการปฏิบัติงาน แนวทางการปฏิบัติงานและโครงสร้างองค์กร บุคลากรของหน่วย รวมทั้งองค์ประกอบอื่นๆที่มีความสำคัญจำเป็นสำหรับการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร รวมทั้งมีการทดสอบประเมินผลการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาที่กำหนดขึ้น และนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากที่สุด

แนวทางการพัฒนา หน้าที่ และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจของกองทัพบก

แนวทางการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร เพื่อให้มีความทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจของกองทัพบก ประกอบด้วย

1 กำหนดหน้าที่ และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารขึ้นใหม่อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับภัยคุกคามที่กองทัพบกต้องเผชิญ ทั้งภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิมและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ รวมทั้งต้องสอดคล้องกับรูปแบบการปฏิบัติของหน่วย หลักนิยม ยุทธวิธี และการจัดหน่วยของหน่วยในกองทัพบก

2 พัฒนารูปแบบวิธีการในการฝึกสุนัขทหาร และสร้างองค์ความรู้ให้กับกำลังพลผู้ปฏิบัติงานด้านการฝึกสุนัขทหาร เพื่อให้การฝึกสุนัขทหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการในการฝึกสุนัขตามหน้าที่และขีดความสามารถที่กำหนดขึ้น

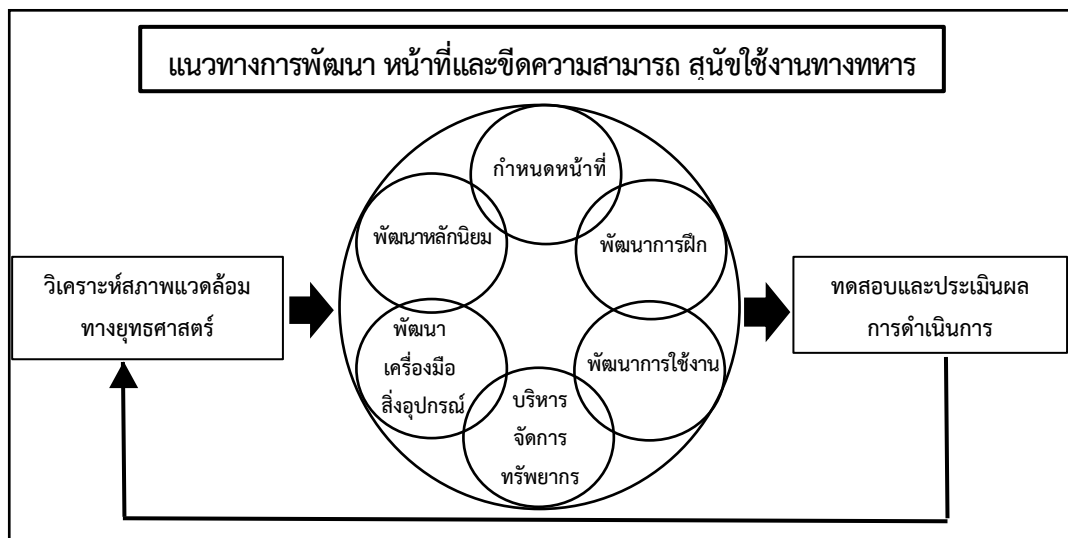
3 พัฒนารูปแบบวิธีการใช้งานสุนัขทหารหรือยุทธวิธีสุนัขทหาร และสร้างองค์ความรู้ให้กับกำลังพลผู้ปฏิบัติงานด้านการใช้งานสุนัขทหาร เพื่อให้สามารถใช้งานสุนัขทหารที่ถูกพัฒนาขึ้นได้เต็มประสิทธิภาพ

4 บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีการปรับปรุงโครงสร้างอัตราการจัดของทั้งหน่วยผลิตสุนัขทหาร หน่วยฝึกสุนัขทหารและหน่วยใช้งานสุนัขทหารให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

5 พัฒนาเครื่องมือ สิ่งอุปกรณ์ เครื่องช่วยฝึกสุนัข เครื่องใช้ประจำตัวสุนัข และประจำหน่วยสุนัขทหาร เพื่อประสิทธิภาพในการฝึกและการใช้งานสุนัขทหาร

6 พัฒนาปรับปรุงหลักนิยม เอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการและเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไปในอนาคต

7 ทดสอบและประเมินผลการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาที่กำหนดขึ้น และนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

แนวทางการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถ สุนัขใช้งานทางทหาร ที่ได้จากงานวิจัย สอดคล้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ตามแนวทางของ Nadler and Tushman congruence Model ที่ใช้เป็นกรอบความคิดในการวิจัย โดยเมื่อมีการพิจารณาส่วนที่เป็นปัจจัยการนำเข้าทั้ง สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร ประวัติศาสตร์ และ กลยุทธ์ และนำเข้าสู่ส่วนที่เป็นกระบวนการเปลี่ยนสภาพ ทั้งด้านงาน บุคลากร องค์กรที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จนได้มาซึ่งส่วนที่เป็นผลผลิตที่เป็นแนวทางการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นแนวทางการพัฒนาที่ได้ ยังเป็นแนวทางที่สามารถนำไปเป็นใช้ดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นแนวทางที่พิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในทุกๆ ด้าน เป็นการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน และสามารถพัฒนาต่อยอดได้อย่างต่อเนื่อง

การหาแนวทางการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถ สุนัขใช้งานทางทหารที่ใช้ในการวิจัย และการนำไปดำเนินการในโครงการพัฒนาการผลิต การฝึกและการใช้งาน สุนัขทหารของกรมการสัตว์ทหารบก ตรงกับแนวคิดของการคิดในเชิงออกแบบ (Design Thinking) ซึ่งมีการดำเนินการใน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเข้าใจ การนิยาม การสร้างสรรค์ การจำลอง และการทดสอบ โดยการหาแนวทางการพัฒนาและการนำไปออกแบบดำเนินการในโครงการ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของการคิดในเชิงออกแบบดังนี้

1 การทำความเข้าใจภารกิจของกองทัพบก ในการเผชิญหน้ากับภัยคุกคามด้านต่างๆ ความต้องการในการใช้งานสุนัขทหารของกองทัพบกและความต้องการในการพัฒนางานด้านสุนัขทหารของกองทัพบก ตรงกับขั้นตอน การเข้าใจ

2 การสรุปข้อมูลจากภารกิจ ความต้องการใช้งาน และความต้องการในการพัฒนางานด้านสุนัขทหารออกมาสิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ ตรงกับขั้นตอน การนิยาม

3 การรวบรวมแนวคิด วิธีการ องค์กรความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถ สุนัขใช้งานทางทหาร ตรงกับขั้นตอน การสร้างสรรค์

4 การนำแนวทางการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร ที่ได้ ไปทดลองปฏิบัติในโครงการพัฒนาการผลิต การฝึกและการใช้งานสุนัขทหาร ของกรมการสัตว์ทหารบก โดยจำลองรูปแบบการปฏิบัติงาน จำลองหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ในการปฏิบัติ ตรงกับขั้นตอน การจำลอง

5 การทดสอบ ประเมินผล แนวทางการพัฒนาที่ได้ในโครงการ และการนำไปปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ตรงกับขั้นตอน การทดสอบ

นอกจากนั้นแนวทางการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่ชี้ให้เห็นถึง การพัฒนาที่ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดี พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก โดยอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในทุกระดับ โดยแนวทางการพัฒนาที่ได้จากการวิจัย มีการกำหนดหน้าที่และ ขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารใหม่อย่างเหมาะสม ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ซึ่งตรงกับความพอประมาณ การพิจารณาอย่างรอบคอบถึงความสอดคล้องกับการ สนับสนุนภารกิจของกองทัพบกและรูปแบบการปฏิบัติของหน่วย หลักนิยม ยุทธวิธี และ การจัดหน่วยของกองทัพบก ตรงกับความมีเหตุผล และการสร้างองค์ความรู้ให้กับกำลังพล ผู้ปฏิบัติงานในทุกๆด้าน การปรับปรุงโครงสร้างอัตรากิจการ จัด การพัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์ และหลักนิยมต่างๆที่เกี่ยวข้อง จะทำให้เกิดความพร้อมในการพัฒนา หน้าที่และ ขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารได้อย่างต่อเนื่อง และพร้อมรองรับกับการสนับสนุน ภารกิจของกองทัพบกในการเผชิญหน้ากับภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต ซึ่งตรง กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องระบบภูมิคุ้มกัน นอกจากนี้การสร้างองค์ความรู้ ให้กับกำลังพล ในทุกส่วน ทุกระดับ รวมทั้งการพัฒนาที่มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ไม่เร่งรัด มีการทดสอบ ทดลอง ก่อนนำไปปฏิบัติ ตรงกับการมีความรอบรู้ ความรอบคอบ ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 4

บทสรุป

แนวทางการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถ สุนัขใช้งานทางทหาร ที่ได้จากงานวิจัย เกิดจาก หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารของกองทัพบกที่ถูกฝึกเพื่อใช้งานในปัจจุบัน มีความไม่เหมาะสมกับการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบันและอนาคต และจากการศึกษาเปรียบเทียบ หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารของกองทัพบกกับของกองทัพสหรัฐอเมริกา และหน่วยงาน องค์กร อื่นๆ นั้น มีความแตกต่างกันและมีสุนัขใช้งานหลายหน้าที่และขีดความสามารถ ที่สามารถสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การจะสร้างหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารให้สามารถสนับสนุนภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกันกับของกองทัพมิตรประเทศหรือหน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ ได้นั้น เป็นเรื่องยากและใช้ระยะเวลาในการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ดังนั้นการค้นหาแนวทางการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหาร จึงจำเป็นต้องพิจารณาแง่มุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างสมบูรณ์ที่สุดและดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางการพัฒนา หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขทหารที่ได้จากการวิจัย เป็นการพัฒนาในแง่มุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งการกำหนดหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารขึ้นใหม่อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับภัยคุกคามที่กองทัพบกต้องเผชิญ การพัฒนารูปแบบวิธีการในการฝึกสุนัขทหาร การพัฒนารูปแบบวิธีการใช้งานสุนัขทหารหรือยุทธวิธีสุนัขทหาร การพัฒนารูปแบบวิธีการใช้งานสุนัขทหารหรือยุทธวิธีสุนัขทหาร การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพ การพัฒนาเครื่องมือ สิ่งอุปกรณ์ เครื่องช่วยฝึกสุนัข และการพัฒนาปรับปรุงหลักนิยม เอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้อง โดยการดำเนินการต่างๆ ต้องดำเนินการไปอย่างเป็นระบบในทุกๆ ด้าน รวมทั้งต้องมีการทดสอบ ทดลอง และประเมินผล เพื่อการปรับปรุงแนวทางการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะเป็นผลให้ หน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารของกองทัพบกที่ถูกพัฒนาขึ้น มีความทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย การดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารที่ได้จากงานวิจัย เป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วน ผู้เกี่ยวข้องในทุกกระดับควรให้ความสำคัญ และให้การสนับสนุนการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว เพราะเหตุผลความจำเป็นในเรื่องของหน้าที่และขีดความสามารถสุนัขใช้งานทางทหารในปัจจุบัน ไม่สอดคล้องรองรับกับภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งภัยคุกคามทุกรูปแบบที่กระทบกับความมั่นคงของไทย มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ซึ่งกองทัพบกต้องมีความพร้อมในการเผชิญหน้ากับภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเหล่านั้น สุนัขทหารจะเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือหรือเป็นยุทธโศปกรณ์ที่สามารถช่วยสนับสนุนกองทัพบกในการเผชิญหน้ากับภัยคุกคามต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป นอกเหนือจากการพัฒนาหน้าที่และขีดความสามารถ สุนัขใช้งานทางทหารให้มีความทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับการสนับสนุนภารกิจของกองทัพบกทั้งในปัจจุบันและอนาคตแล้ว สิ่งที่ควรศึกษาวิจัยคือเรื่องของสมรรถนะหรือสายพันธุ์สุนัขใช้งานที่มีความเหมาะสมกับการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจของกองทัพบก เพราะการปฏิบัติงานภายใต้สภาพแวดล้อมของประเทศไทย เป็นอุปสรรคในการใช้ขีดความสามารถของสุนัขทหารอย่างเต็มประสิทธิภาพ สุนัขทหารที่ถูกนำมาฝึกเพื่อใช้งานในปัจจุบัน เป็นสายพันธุ์ที่มีต้นกำเนิดจากประเทศเม็กซิโก ซึ่งมีสภาพแวดล้อมทั้งสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศแตกต่างจากประเทศไทยเป็นอย่างมาก ดังนั้นการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาสายพันธุ์สุนัขใช้งานที่มีความเหมาะสม จะช่วยส่งเสริมให้การใช้งานสุนัขทหารสนับสนุนภารกิจของกองทัพบก เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีพ.ศ. 2561 – 2580. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก, 13 ตุลาคม 2561
2. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (1) ประเด็น ความมั่นคง (พ.ศ. 2561 - 2580)
3. กระทรวงกลาโหม (2563) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง ระยะที่ 2 พ.ศ.2566-2570
4. ชนะชัย พลเดชา, พันเอก. การยุทธหลายมิติ Multi-Domain Operations 2028. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก; 2564
5. หนังสือ สำนักงานปลัดบัญชาการกองทัพบก ที่ กท. 0406/3355 เรื่อง ขออนุมัติใช้ร่างแผนปฏิบัติการราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ของกองทัพบก ลง 29 ตุลาคม 2564
6. แผนพัฒนากองทัพบก 2560 - 2564
7. ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์. กำลังรบผสมเหล่าระดับกรม (กรมผสม) Brigade Combat Team. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธนอรุณการพิมพ์; 2563
8. กรมการสัตว์ทหารบก. กองวิทยาการ กรมการสัตว์ทหารบก. คู่มือการฝึก ว่าด้วยแบบฝึกผู้บังคับบัญชาทหาร (สำหรับผู้บัญชาทหาร 7 หน้าที). 2557
9. กองทัพบก. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพมหานคร: กองทัพบก; 2560; [เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 2566]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.rta.mi.th>
10. หนังสือ กรมยุทธการทหารบก คำนวณที่สุด ที่ กท. 0403/3158 เรื่อง สรุปผลการประชุมกำหนดแนวทางการพัฒนา/เสริมสร้างขีดความสามารถให้กับผู้บังคับบัญชาทหารและสัญญาทหาร ลง 10 มีนาคม 2564
11. หนังสือ กรมยุทธการทหารบก คำนวณมาก ที่ กท. 0403/4083 เรื่อง สรุปผลการตรวจเยี่ยม/ดูงานหน่วยสัญญาทหาร ทบ. สหรัฐฯ ลง 25 มีนาคม 2565

12. The Nadler-Tushman Congruence Model for Organization Analysis
[Internet]. 2019 [cited 2023 Jan 25]. Available from :
[//www.toolshero.com](http://www.toolshero.com)
13. Department of Defense. The Official U.S. Military Working Dog Training Handbook ; 2012
14. ศูนย์การสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก.คู่มือการฝึกลูกสุนัขก่อนเข้าหลักสูตรต่างๆของโรงเรียนสุนัขทหาร ศูนย์การสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบกทหารพิมพ์ครั้งที่ 1กรุงเทพมหานคร,2559
15. Headquarters Department of the Army. Military Working Dog Program ; 2019
16. สุรพงษ์ สิริสิทธิพันธ์.รายงานวิจัยโครงการวิจัยพัฒนาการฝึกสุนัขค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยสนับสนุนการบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. ศูนย์การสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก.นครราชสีมา,2557.
17. ถาวร ร่วมสุข.รายงานวิจัยโครงการพัฒนาการตรวจค้นวัตถุระเบิดด้วยสุนัขทหาร ศูนย์การสุนัขทหาร กรมการสัตว์ทหารบก.นครราชสีมา, 2558
18. หนังสือ กองยุทธการและการข่าว กรมการสัตว์ทหารบก ที่ กท. 0448.4/942 เรื่องสรุปผลการดำเนินงานขยายผล โครงการสุนัขพันธุ์ไทยเฝ้าฐานปฏิบัติการ ลง 10 เมษายน 2557

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก ดนัย สุมานิก
วัน เดือน ปีเกิด	19 กันยายน 2516
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	สัตวแพทยศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2544	หลักสูตรชั้นนายร้อยเหล่าทหารการสัตว
พ.ศ. 2548	หลักสูตรชั้นนายพันเหล่าทหารการสัตว
พ.ศ. 2553	หลักสูตรหลักประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก
พ.ศ. 2544	หลักสูตรส่งทางอากาศ
พ.ศ. 2545	หลักสูตรสงครามทุ่นระเบิด
พ.ศ. 2546	หลักสูตรการรบแบบจู่โจม
พ.ศ. 2548	หลักสูตรผู้บังคับบัญชาทหาร
พ.ศ. 2554	หลักสูตรรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2543	นายทหารสัตวแพทย์ กองพันสัตว์ต่าง กรมการสัตวทหารบก
พ.ศ. 2544	ผู้บังคับหมวดสัตวรักษ์ กองพันทหารม้าที่ 29 รักษาพระองค์
พ.ศ. 2545	รองผู้บังคับกองร้อย กองพันสัตว์ต่าง กรมการสัตวทหารบก
พ.ศ. 2548	ผู้บังคับกองร้อย กองพันสุนัขทหาร
พ.ศ. 2553	ประจำแผนกยุทธการและการฝึก กรมการสัตวทหารบก
พ.ศ. 2555	หัวหน้าแผนกยุทธการและการฝึก กรมการสัตวทหารบก
พ.ศ. 2558	ผู้บังคับกองพันสุนัขทหาร
พ.ศ. 2562	หัวหน้ากองกำลังพล กรมการสัตวทหารบก
ตำแหน่งปัจจุบัน	
พ.ศ. 2563	รองผู้บังคับศูนย์การสุนัขทหาร